

Filipino sa Iba't ibang Disiplina

FILDIS

FILIPINO SA USAPING AGRARYO

4.1 Maunawaan ang kalagayan ng Agraryo sa Pilipinas

FILIPINO SA USAPING AGRARYO

Hindi magpapahuli ang isyung pang-agraryo sa paggamit ng wikang Filipino sapagkat ang masang maralita at mga magsasaka ay pawang sa wikang ito nakapaghahayag ng saloobin

Ipinaskil ng ANAKPAWIS INFO noong Disyembre 14, 2015 ang kanilang pahayag sa isyung Agraryo, naging paraan ito upang maipahayag ang isyu sa wikang Filipino ng maipabatid sa mamamayang Pilipino.

Pahayag ni Anakpawis Representative Fernando “ka Pando” Hicap sa Asembliya ng Farmers Development Center (FARDEC) Central Visaya Cebu City, Disyembre 11, 2015

Maiksing Kalagayang Magbubukid ng Pilipinas

Ang lipunang Pilipino ay nanatling agraryo at agrikultural sa ilang dekada. Sa ilang dekada ng pagpapatupad ng mga pumuposturang development plan ng mga nakaraan at kasalukuyang rehimen. Ang Medium-Term Philippine Development Plan (MTPDP) o mas kilala ngayon sa tawag na Philippine Development plan (PDP) ay wala itong ilusyong lumikha ng tunay na pag-unlad na nakabatay sa Pambansang Industriyalisasyon.

Samakatuwid nanatiling atrasado ang pwersa sa produksyon sa bansa at pinalala lamang ang umiiral na relasyon sa produksyon, partikular sa kanayunan tunay na pag-unlad ng nakabatay sa pambansang industriyalisasyon. Ang lokal na pyudalismo ay tinutungtungan ng monopolyong kapitalismo o imperyalismo

Mayorya 75% ng populasyon ay magsasaka o mula sa kanayunan, itinatago ito ng estado upang lumikha ng ilusyong pag-unlad o progreso.

Noong 2013 ayon sa gobyerno (sa datos na isinumite nito sa World bank) aabot ng 12.4 milyonng ektarya ang lupaing agrikultural o halos 42% ng kabuoang kaluoan ng bansa at 5.6 milyon ektarya nito ay arable 7.3 milyon ektarya ay sakahan ng cereal tulad ng palay. GDP sa Agriculture Hunting Forestry and Fishing Ngunit 11% lamang ito ng kabuuan, halos 19 bilyong metrik toneladang produksyong palay ay nagkakahaaga ng P378 bilyon. Halos P20 kada kilo. Ang palay na ito ay lumikha ng 12.3 bilyong metriko toneladang bigas.

4.2 Malaman ang kalagayan ng mga magsasaka sa bansa

Kawalang Lupa

Sa malawak na kanayunan ng bansa ang mga magsasaka ay walang lupa, Ang bangkaroteng CARP (Comprehensive Agrarian Reform Program) na nag-expire noong Hunyo 30, 2014 ya napatunayang peke at walang silbi. Noong I-extend ito noong 2009 bilang CARP Extension with Reforms (CARPER), umabot sa 1.6 milyong ektarya umano ang balanse nito para sa 1.2 milyong farmer-beneficiaries (FB) noong 2011 ay halos 1.5 milyong ektarya para sa 976,000 FB. Kung susuriin ang sukat ng sakahan sa pagpapatupad ng CARPER ay kakarampot na average na 1.2 ektarya kad FB

Upa sa Lupa

Bunga ng malawak na kawalang lupa, ang mga magsasaka ay nakatanikala sa pagbabayad ng upa sa lupa upang makapag saka, Umaabot sa 13 kaban sa kada 100 kabang inaning palay ang upa sa lupa. P10,000 sa tatlo hanggang apat na buwan na pagsasaka sa palay na lilikha ng halos P75,000 na halaga ng ani kaya halos pumapalo ng 87% ang upa sa lupa, napipilitan ang mga magsasakang magpasailalim rito upang hindi lamang paalisin sa lupa

Mababang sahod at iba pang pagsasamantala

Nanatiling mababa ang sahod ng mga manggagawang bukid, karaniwang ay umaabot ito sa P150, P200, P250. Ayon sa gobyerno ang manggagawang bukid daw sa palayan ay kumikita ng P256 habang sa maisan ay P206, Gayunpaman kahit umabot pa ito ng P300 kulang na kulang pa rin ito na panggastos sa isang araw. Bunga na rin ng kawalang lupa at monopolyo ng mga panginoong may lupa sa merkado, karaniwang nakaasa sa utang ang mga magsasaka kung saan sa maraming lugar ang P1000 na utang ay may interes na isang kaban ng palay na may halagang P700-P800 halos umaabot ng 70%-80% ang tubi nito sa loob ng tatlo hanggang apat na buwan

Plantasyon: Imimperyalistang pandarambong sa agrikultura

Mula sa kolonyalismong Kastila, ang agrikultura ng Pilipinas ay nagsilbing taga supay lamang ng dikta ng dayuhang kapangyarihan. Ang sisitemang hacienda ang ugat ng kung bakit sampu-sampung ektaryang lupa ay tinatamnan lamang ng iisang uri ng produksyin. Sa gitnang Luzon, Negros, kopra sa Wuezon, bikol at Easter Visayas ay Tubo ang nakatanim. Sa ilalim ng dektaduryang Marcos tumodo ang pagpasok ng monopolyo kapitalista tulad ng Dole at Del monte, Kung saan libo-libong ektarya ang sinaklaw nito sa Mindanao.

Malawakang atake sa Lumad para sa imperyalistang pandarambong sa likas yaman

Ang atake sa Lumad ay pangunahing bunsod ng pang-aagaw sa kanilang lupang ninuno, pagwasak sa kanilang komunidad para angkinin ng monopolyo kapitalista ang likas na yaman dito Sa ilalim ng ng Mining Act of 1995 ang saklaw ng Mineral Production Sharing Agreement (MPSA) ay umabot na ng 58400 ektarya na may 338 na contractor. Sa kasalukuyan umaabot ng

500,000 hektarya ang sinasaklaw ng mga mining operation sa Mindanao at 80% nito ay mga lupang ninuno at kumunidad ng mga lumad. Aabot sa 15 malalaking dayuhang mining corporation na pag-aari ng Amerikano, Hapon, Canada, Britanya, Australia, China, UAE, Switzerland at iba pa ay sumisira sa mahigit 130,000 hektarya sa Mindanao

4.3 Maunawaan ang Importansiya ang Lupa sa Bansa

Papaigting na pagsusulong ng Tunay na Reporma sa Lupa

Sa harap ng matinding atake sa kilusang magbubukid sa bansa, hindi sinusuko ng masang magsasaka ang karapatan sa lupa. Bagkus papaigtingin ang pagsusulong ng tunay na Reporma sa Lupa at pagtatanggol sa lupa. Ang Kilusang magbubukid ng Pilipinas (KMP) na may epetibong pamumuno sa 2 milyong magsasakang Pilipino ay masugid na inaabante ang pagsusulong ng Tunay na Reporma sa Lupa. Mahalaga ang pagtatambol ng isyung magbubukid dahil marami na tayong karanasan na sa patuloy nating mga kampanyang masa nahihimok na sumama sa mga magsasaka gaya ng mga kampuhang magbubukid sa mga tanggapan ng DAR at iba pang ahensya. Nagpapakita na ang patuloy na pakikibaka ng mga samahang magsasaka ng bayan, ang nagbibigay ng buhay sa iba pang manggagawang Pilipino, ang pakikibaka sa reporma sa lupa ay hindi lamang laban ng mga magsasaka kundi ay laban din ng buong bansa. Sa akatuwid kung magkakaroon ang mga magsasaka ng kanilang sariling lupang masaskahan at hindi na aasa sa pangigipit ng mga panginoong may lupa, ay maaring malaki ang maging ginhawa ng produkyon pang agrikultura ng bansa. Maaring ito ang maging sagot sa kakulangan ng makakain ng masang Pilipino sa kanilang hapag kainan